

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 2176

Tarih : 26.09.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

12/04/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İçişleri
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 3-10-2023	Esas No: 2/1593

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIĞI
26 Eylül 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
26 Eylül 2023
No: 1290280

GENEL GEREKÇE

Terörle Mücadele Kanunu'nun 17. maddesinin 2. fıkrası "Tutuklu veya hükümlü iken firar veya ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş bulunanlar ile disiplin cezası olarak üç defa hücre hapsi cezası almış olanlar, bu disiplin cezaları kaldırılmış olsa bile şartla salıverilmeden yararlanamazlar." şeklinde düzenlenmiştir. Buna göre süreli hapis cezasının bir kısmını kapalı ceza infaz kurumunda geçirdikten sonra tahliye olma imkanı hükümlülerin elinden alınmaktadır.

Özellikle de bazı hapis cezaları yönünden bu çok uzun süre hapisshanede kalma sonucunu doğurmaktadır. Örneğin, müebbet hapis cezası almış olan kişiler 30 yıl hapisshanede kaldıktan sonra koşullu salıverilebilecekken, yukarıdaki madde hükmü gereği koşullu salıverme hakları tamamen ortadan kalkacak ve hapisshanede 36 yıl kalacaklardır. Oysa bu Türkiye'nin de uymakla yükümlü olduğu AİHM içtihatlarına göre "umut hakkı"nı yok eden bir kuraldır.

Umut hakkı, hapis cezasına mahkum edilenlerin kanunla belirlenen sürelerde iyi halinden dolayı koşullu salıverilmesinin mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi demektir. Bir mahpusun elinden bu imkanın alınması demek, infazın amacı açısından baktığımızda, İnfaz Kanunu'nun 3. maddesine aykırıdır:

İnfazda temel amaç

Madde 3- (1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.

Mahpusun almış olduğu, nihayetinde disiplin cezası olan hücre cezası nedeniyle İnfaz Kanunu'nun 3. maddesinde düzenlenen ve koşullu salıvermede tarihsel olarak hedeflenen amaç tamamen yok sayılmakta ve bu mahpuslar böylece tamamen hukuk düzleminin dışına çıkarılmaktadır. Her ne olursa olsun hapis cezasının koşullu salıverme tarihinden önce bitmeyeceğini bilen mahpus cezaevinde de infazın amacına uygun düşecek davranışlarda bulunmak zorunda kalmayacaktır. Böylece hapis cezasının amacı da sadece ödetme olarak kalmış olacaktır. Sonuç olarak bu yasa hükmü, hükümlülerin iyi halinden dolayı koşullu salıverilme umudunu ve imkanını tamamen ortadan kaldırmaktadır.

AİHM'in 9 Temmuz 2013 tarihli Vinter ve diğerleri - Birleşik Krallık kararında da umut hakkı değerlendirilmiş ve müebbet hapis cezasının azami 25 yılda gözden geçirilmesi ve serbest bırakılma koşullarının değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak yukarıdaki hüküm sebebiyle mahpusların serbest bırakılma koşulları hiçbir şekilde değerlendirilmeyecek, örneğin 36 yıla tekabül eden müebbet hapis cezasının koşullu salıvermesi 30. yılda değerlendirilecekken, 3 kez hücre hapsi cezası almış olan kişiler bu değerlendirmeye alınmayacak ve her ne olursa olsun 36. yıla kadar hapisshanede kalacağını bilen mahpus açısından infazda hedeflenen temel amacın bir anlamı kalmayacaktır.

Yukarıdaki açıklamalar sadece hücre cezası yönünden değil maddedeki diğer haller için de aynen geçerlidir.

Hükümlülere umut hakkının tanınmaması, AİHM içtihatlarına göre aynı zamanda işkence ve kötü muamele yasağını düzenleyen AİHS'in 3. maddesinin de ihlali olduğundan bu yasa hükmünün yürürlükten kaldırılması gerekmektedir.

**TERÖRLE MÜCADELE KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 12/04/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 17. maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.